

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Niklas Svensson

Nürnbergprocessen

-Genom ögonen på en värdenihilist-

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Uppsats på juristprogrammet
15 högskolepoäng

Handledare: Elsa Trolle-Önnerfors

Termin: HT 2013

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	2
FÖRKORTNINGAR	3
1 INLEDNING	4
1.1 Syfte	4
1.2 Avgränsning	4
1.3 Metod	4
1.4 Teori	5
1.5 Forskningsläge	5
1.6 Material	6
1.7 Förklaring av termer	7
2 BAKGRUND	8
2.1 Den juridiska situationen	8
2.1.1 Äldre tid	8
2.1.2 Arvet efter Leipzigtribunalen	8
2.1.3 St Jamesdeklarationen	10
2.1.4 Moskvadeklarationen	10
2.1.5 Jaltakonferansen	10
2.1.6 Londonstadgan	11
2.2 Tribunalens argument	12
2.2.1 Varför en internationell domstol?	12
2.2.2 Olagligheten i handlingarna	13
2.2.3 Straffbarhet av de åtalade	13
2.2.3.1 Krigsbrott	13
2.2.3.2 Brott mot freden	14
2.2.3.3 Brott mot mänskligheten	14
2.2.3.4 Conspiracy	15
2.2.4 Rättvis rättegång	15
2.2.5 Tillvaratagande av juridiska principer	17
2.2.5.1 Förbudet mot ex post facto-lagstiftning	17
2.2.5.2 Nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege	19
2.2.6 Suveränitet	19
2.2.7 Försvarets motargument	20
2.2.7.1 Tribunalens svar	21
2.3 Efter Nürnbergprocessen	23

3	ANALYS	25
4	SLUTSATS	30
	BILAGA A - LONDON AGREEMENT OF AUGUST 8TH 1945	31
	BILAGA B - LONDON CHARTER	33
	BILAGA C - PÅFÖLJDER	40
	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	42
4.1.1	Tryckta källor	42
4.1.2	Litteratur	42
4.1.3	Elektroniska källor	43

Summary

It is a commonly held belief, in a state governed by the rule of law, that it must, to be a crime, exist a law that expressively disallows the stated action.

During and after the international military tribunal's trial in Nuremberg in 1946 and 1947 against the major war criminals there emerged some criticism because there seemingly wasn't any law that forbade the actions undertaken during the war.

In this paper I have chosen to focus on how the judges and tribunal themselves met the criticism and where they haven't: what other thinkers say. If I can find in mainstream literature both criticism and praise I have chosen to write about both, all to get a balanced picture.

In the end I have tried to draw comparisons to later events and also to describe what could have been the alternatives to the process and what the consequences would have been.

Sammanfattning

Det är en allmän rättsgrundsats i en rättsstat att för att det skall vara fråga om ett brott så måste det finnas en lag som förbjuder den aktuella handlingen.

Under och efter den internationella militärtribunalens process i Nürnberg 1946-47 mot de tyska krigsförbrytarna framkom det kritik eftersom det till synes inte fanns någon lag som hade förbjudit de handlingar som hade begåtts.

I denna uppsats har jag valt att fokusera på vad domarna och tribunalen själv säger om kritiken och när de inte gjort det: vad andra lagkunniga har sagt. När det finns har jag också valt att ta upp det som sägs av övriga till både kritik och till försvar, allt för att få en balanserad bild.

Avslutningsvis har jag försökt att dra paralleller till senare händelser och också beskriva vad alternativen hade kunnat vara för en process och vad de då hade fått för konsekvenser.

Förkortningar

AJIL	American Journal of International Law
EAC	European Advisory Commission
IMT	International Military Tribunal (Nuremberg)
LA	Agreement by the Government of the United States of America, the Provisional Government of the French Republic, the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics for the Prosecution and Punishment of the Major War Criminals of the European Axis <i>(London Agreement)</i>
LC	Charter of the International Military Tribunal <i>(London Charter)</i>
Leipzigtribunalen	Report of Proceedings before the Supreme Court in Leipzig
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei <i>(Tyska nazistpartiet)</i>
OKW	Oberkommando der Wehrmacht <i>(Krigsmaktens Överkommando)</i>
Parispakten	General Treaty for Renunciation of War as an Instrument of National Policy <i>(The Kellogg- Briand Pact)</i>
Tribunalkonferensen	Reports of Robert H. Jackson, U.S. Representative to the International Conference on Military Trials

1 Inledning

1.1 Syfte

Det har länge funnits ett intresse hos mig för andra världskriget och juridiken kring det samt ett intresse för vilka påföljder som krigets aktörer på den tyska sidan dömdes till.

Jag vill i detta arbete utreda till hur stor del Nürnbergtribunalen tillvaratog juridiska principer, exempelvis ”nullum crimen sine lege” och ”ex post facto” och i det fallet att de inte gjorde det: vilken motivation de hade och de argumenten de använde för att försvara sitt beslut. Jag är också intresserad av vilka legala grunder som åberopas för domslutet samt hur de nya reglerna om krigsförbrytare (om det uppkom några) fick för betydelse för framtida tribunaler.

1.2 Avgränsning

Den moraliska sidan har jag valt att inte ta upp då den redan har blivit väl genomgången av tidigare tänkare både i och utanför juridiken. Jag har inte heller valt att låta frågan om jurisdiktion få stort utrymme då det hade varit alldeles för stort och omfattande för att kunna tas upp och ges rättvisa på en uppsats av angiven längd.

1.3 Metod

Min valda metod för tolkning och analys är ett kritiskt synsätt som vänder sig mot naturrätten: en värdenihilistisk analys, dock med hänsyn till dåtida gällande rätt. Jag försöker också dra paralleller till andra händelser och konflikter i efterkrigsperioden och jämföra. Till slut försöker jag också se

om det hade funnits några realistiska och genomförbara alternativ till rättegång.

1.4 Teori

De teorier jag använt i huvudsak i denna uppsats är ett historiskt förklarande perspektiv i förklaringsdelen av uppsatsen och ett värdenihilistiskt perspektiv i analysdelen. Anledningen till detta är att jag anser att båda behövs för att få en så fullständig bild som möjligt av händelsen och att det skall finnas möjlighet till en djupare analys när det väl blir dags med den.

Värdenihilism är i korthet att det saknas objektiva värderingar, att de tankar som finns är subjektiva och enbart uttrycker individens känslor inför den aktuella värderingen.¹

1.5 Forskningsläge

Det skrevs mycket om Nürnbergprocessen i både svensk och internationell rättsforskning under tiden under och efter rättegången. I Svensk Juristtidning fördes under 1946 en debatt om både ex post facto-lagstiftning och om det någonsin kunde vara motiverat för en rättsstat att tillämpa dödsstraff, ens för förbrytelser av den dignitet som bevisen och ögonvittnesskildringarna från koncentrationslägren och slagfälten påvisade. Samtidigt fanns det en rädsla för att processen skulle få en karaktär av ren vedergällning och att den kunde bli en inledning på ett ”sluttande plan”-tänk som skulle urholka juridikens legitimitet.

Som motargument till detta skrevs det också om vad icke juridiskt skolade individer skulle få för uppfattning om den juridiska sfären

¹ *Värdenihilism*, Nationalencyklopedin.

inte ville ta in utmätningen av påföljd och fastställandet av skuld för aktörerna och vad en sådan här folklig opinion skulle få för betydelse för jurister. I amerikanska juridiska tidskrifter från tiden kring Nürnbergprocessen förs det också en diskussion, dock mest om jurisdiktion, något jag som tidigare skrivit inte valt att fokusera på.

Det fördes också en mer politisk diskussion om det över huvud taget var lämpligt att ha en rättegång, om inte den bara skulle ge förbrytarna en plattform för att sprida propaganda. Det fanns också en diskussion om att det inte var nödvändigt att bedriva process när skulden genom det som kommit fram av rapporter från fronten var klar och påföljden som den allmänna moralen krävde endast kunde bli dödsstraff och att det då skulle vara snabbare, billigare och effektivare att använda vägen som britterna föreslog: med summarisk avrättning av de hundra högsta politiska och militära ledarna.²

På senare tid diskuteras inte Nürnberg speciellt mycket, det verkar för många vara en avslutad fråga och ett avslutat kapitel av historien. Det gjordes dock en stor studie av juridiken kring processen under de sista åren av Sovjetunionens existens av amerikanska och sovjetiska forskare.³ Till sextioårsjubileet av domens avkunnande gavs det ut en samlingsskrift som tar upp frågan om juridiken och moralen kring rättegången.⁴

1.6 Material

Som huvudsaklig källa använder jag självfallet transkriberingen av rättegången, i detta fall utgiven av den amerikanska staten. Till hjälp att tolka materialet använder jag diverse litteratur och artiklar från både samtida och nutida jurister som jag specificerat närmre under kapitel 1.5. För kortare

² Murphy 1990, s. 62 f; Ginsburgs 1990, s. 31; samt Tribunalkonferensen: *Aide-Memoire from the United Kingdom*, April 23, 1945.

³ The Nuremberg Trial and International Law.

⁴ Legacy of Nuremberg.

ord- och uttrycksförklaringar använder jag Nationalencyklopedins webbupplaga.

1.7 Förklaring av termer

Jag kommer i texten att använda två termer: *nullum crimen sine lege* och *ex post facto*. Dessa hade jag tänkt att förklara här för att det inte skall bli några problem att förstå dess innebörd.

Nullum crimen sine lege är en devis och riktlinje inom straffrätten och innebär att en handling inte är brottslig om den inte vid handlingstidpunkten var fastställt i lag eller annan förordning att den var olaglig.⁵

Ex post facto är en beteckning på lagstiftning som tillkommit efter den händelse som lagstiftningen är avsedd att reglera. Det är nu för tiden som huvudregel inte accepterat med ett dylikt förfarande i en rättsstat.⁶

⁵ *Nullum crimen sine lege*, Nationalencyklopedin.

⁶ Jämförelse med nutiden i exempelvis Regeringsformen 2 kap. 10 § för svensk rätt och Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland art. 103 för tysk rätt.

2 Bakgrund

2.1 Den juridiska situationen

Andra världskriget var historiens blodigaste konflikt och där flest människor miste livet. Dödliga krig är inget nytt, det ligger nästan i konceptet att det blir dödsfall. Det som däremot var speciellt med detta krig var att det inträffade under en tid då många nationer ansåg sig som civiliserade och att det gamla sättet att behandla ledningen för förlorarstaten, att summariskt avrätta eller spärra in, var förlegad. Samtidigt fanns det en ny respekt för principen om statssuveränitet och att främmande stater skulle hålla sig utanför andra nationers inre göromål, något som kom att leda till viss kritik.

2.1.1 Äldre tid

Det fanns inget i internationell rätt som uttryckligen förbjöd att vinnaren straffade förloraren om det hade begåtts krigsförbrytelser. Ett historiskt exempel är Napoleon som 1815 blev förvisad till St. Helena av vinnarna i Napoleonkrigen.⁷ Det som existerade var dock en sedvana om att det blev en generell amnesti för alla eventuella krigsförbrytare.⁸

2.1.2 Arvet efter Leipzigtribunalen

Ett av de områdena som fick stark kritik efter första världskriget var det som skedde Tysklands krigsanstiftare och -aktörer när freden väl var slut. Sektion VII, mer specifikt artiklarna 228 och 229, av Versaillesfördraget gav rätt för segrarna att inför krigsribunal åtala de som gjort sig skyldiga till

⁷ Gross 1993, s. 138.

⁸ Gross 1993, s. 135.

brott mot krigets lagar eller sedvana (laws and customs of war)⁹ och gav Tyskland en skyldighet att lämna ut sina medborgare till dessa tribunaler.

Dessa bestämmelser om tribunaler under internationell rätts fana och bestämmelser var de första i sitt slag, även om de inte fick den genomslagskraft som det var tänkt. Namnen på de 900 individer som skulle lämnas ut blev inte utlämnade, den tyska staten vägrade. Istället kom det förslag om att Tyskland själv skulle se över tribunalen i Reichgericht¹⁰ i Leipzig, dock med insyn från segrarmakterna. En ny lista på 45 namn upprättades och skickades till Tyskland, av dessa åtalades tolv. Enbart sex av dessa, ingen med högre grad än kapten, blev sedermera dömda.¹¹ Ingen till mer än fyra år i fängelse.¹²

En annan av de som segrarmakterna försökte få inför domstol var den tyska kejsaren Wilhelm II som ansågs få bära viss del av ansvaret för kriget. Han undkom dock genom att informellt abdikera och lämna Tyskland och åka till Nederländerna. Där avsade han sig formellt sin krona och fick sedermera tillstånd att stanna fastän segrarmakterna försökte övertala den nederländska staten att utlämna honom.¹³

Bland segrarmakterna efter det andra världskriget fanns det då en naturlig skepsis mot att låta Tyskland döma sina egna och att det därför inte kunde överlåtas till tyska nationella domstolar att döma krigsförbrytare då rädsla fanns för att det skulle gå likadant som efter det förra kriget och de flesta skulle gå fria.

⁹ Versaillesfördraget art. 228.

¹⁰ Riksdömstolen, tyska rikets högsta domstol mellan 1879 och 1945.

¹¹ Leipzigtribunalen s. 16.

¹² Simons 1990, s. 41 f.

¹³ *Vilhelm II*, Nationalencyklopedin

2.1.3 St Jamesdeklarationen

Det första formella kravet på en tribunal för de aktörer som begått brott under det andra världskriget kom 1941 i St. Jamesdeklarationen.¹⁴ Där valde de som fanns från ledarskapet av de av Tyskland ockuperade länderna att kämpa gemensamt för fredens sak och mot Tyskland fram tills den dag som Tyskland lade ned sina vapen.

2.1.4 Moskvadeklarationen

Hösten 1943, innan kriget var helt avgjort, sammanträffade utrikesministrarna för de allierade stormakterna¹⁵ i Moskva. Förutom att förklara Tysklands annektering av Österrike 1938 ogiltig drogs det också upp de första ramarna för vad som skulle göras med aktörerna av brotten som begicks i de av Tyskland ockuperade områdena. Resultatet blev en överenskommelse som gick ut på att krigsbrottslingarna skulle skickas tillbaka till de områden och de stater där de begått övergreppen för att sen kunna dömas av de lokala makterna. De individer vars brott saknade geografisk anknytning och som kanske aldrig satt sin fot där övergreppen begicks skulle dömas genom ett gemensamt beslut av de allierade.

Under mötet i Moskva grundades också EAC, som fick till uppdrag att finna eventuella problem för ett efterkrigs-Europa när Tyskland fallit och också ge förslag till lösningar till dessa. Detta råd fick senare stor betydelse för Tyskland och Nürnbergprocessen.

2.1.5 Jaltakonferansen

Under Jaltakonferensen tidigt 1945, när kriget höll på att vinnas, sammanträffade ledarna för USA, Storbritannien och Sovjetunionen för att

¹⁴ Gross 1993, s. 136.

¹⁵ USA, Sovjetunionen och Storbritannien.

diskutera Tysklands och Europas öde efter krigsslutet. Flera viktiga beslut togs, däribland att Frankrike skulle få en ockupationszon men viktigast för det här arbetet: att tyska krigsförbrytare skulle letas fram och ges sitt rättmätiga straff.

2.1.6 Londonstadgan

När kriget hade vunnits och den tyska krigsmakten hade lagt ned sina vapen kom i augusti 1945 stadgan som skulle lägga grunden till Nürnbergtribunalen. I korthet stipulerade stadgan tre brott som kunde ha begåtts och gav också jurisdiktion till IMT att döma de som enligt stadgan var brottsliga. Stadgan bestämde också att ett försvar som byggde på att man enbart gjort det man var tillsagd *inte* var hållbart,¹⁶ inte heller skulle det finnas någon immunitet för statschefer eller högre förvaltning.¹⁷

De tre brotten som beskrivs i stadgan är:

- Brott mot freden
- Brott mot krigets lagar
- Brott mot mänskligheten¹⁸

Sedan finns det också ett brott som flera åtalades för och dömdes till men som inte fick en egen artikel: sammansvärjning¹⁹. Den var ursprungligen en amerikansk konstruktion med förlaga från det amerikanska rättsväsendet. En bestämmelse som använts exempelvis för att få fast ledare för organiserad brottslighet fastän de inte personligen hade begått något grövre brott. Representanterna för den amerikanska staten ansåg den här bestämmelsen vara mycket viktig att ha med men de blev nedröstade av de övriga parterna då de ansåg att de gick mot principen om en rättsstat att döma människor för saker som de personligen inte hade gjort.²⁰

¹⁶ LC art. 8.

¹⁷ LC art. 7.

¹⁸ LC art. 6.

¹⁹ LC art. 6 (c) andra stycket.

²⁰ Murphy 1990, s. 68.

Arbetet med att skapa denna stadga leddes av fyra män från det blivande IMT, Robert Jackson från USA (åklagare), Robert Falco från Frankrike (reservdomare), David Maxwell-Fyfe från Storbritannien (vice åklagare) och Iona Nikitchenko från Sovjetunionen (domare).²¹

Britterna å sin sida hade flera anledningar till att inte vilja ha en rättegång. De ansåg att det kunde bli juridiska tolkningsproblem då juristerna i den brittiska statsledningen inte var övertygade om att angreppskrig enligt folkrätten var att betrakta som kriminellt och straffbart. Vidare befarade de att betraktare och kommentatorer av rättegången skulle anse att det hela var en fars och ett skådespel då det redan var bestämt vad de skulle få för straff, att Hitler och hans rådgivare *"may be expected to be very much alive to any opportunity of turning the tables."*²² Det var alltså en rädsla för att dra på sig mycket kritik och samtidigt urholka den respekt som juridiken och lagarna hade.

2.2 Tribunalens argument

2.2.1 Varför en internationell domstol?

Som beskrevs ovan i kapitel 2.1.2 var alla tankar om att tyskarna själva skulle döma sitt ledarskap helt uteslutna. Vidare säger den amerikanske åklagaren Jackson i sitt öppningsanförande att det inte finns något i folkrätten som kräver att förloraren skall få döma sina egna och det, speciellt i ljuset av Leipzigtribunalen, enbart hade varit underligt att låta en förlorare ställa krav på segrarna när det föreligger en villkorslös kapitulation.²³

²¹ Tribunalkonferensen: *Roster of Representatives and Assistants*.

²² Tribunalkonferensen: *Aide-Memoire from the United Kingdom, April 23, 1945*.

²³ Rättegångsprotokollet band 2 s. 101.

Samtidigt måste det ha funnits en rädsla att Tyskland skulle göra som de gjorde under Hitlertiden, att se sina internationella överenskommelser mer som förslag än något faktiskt bindande, och när de väl skrivit under på att de skulle döma sina egna så hade tyskarna så småningom när de fått landet på fötter både ekonomiskt och militärt glömt bort sitt löfte och hoppats på att omvärlden var tillräckligt krigströtta för att inte ha viljan att tvinga fram det.

2.2.2 Olagligheten i handlingarna

Det som tribunalen fokuserade på, när det gällde olagligheten av de gärningar de åtalade hade begått, var LC. Den angav att de som hade förbrutit sig mot reglerna i sjätte artikeln hade gjort något olagligt och att de därför hade ett straffansvar. Dessutom fanns det genom Tysklands kapitulation en möjlighet för de allierade att lagstifta åt tyskarna, något som jag kommer att beskriva mer ingående senare.

En av de andra grunderna som olagligheten bygger på är att det fanns ett flertal traktat om fred som Tyskland hade förbundet sig till men som de senare inte lagt någon vikt vid eller på ett folkrättsligt icke korrekt sätt unilateralt hade sagt upp.²⁴

2.2.3 Straffbarhet av de åtalade

2.2.3.1 Krigsbrott

Att det som hade hänt också skulle vara straffbart var också en fråga som har kommit under debatt, i alla fall till vissa delar. Enligt Murphy visste alla tyskar som sköt krigsfångar att de gjorde något olagligt enligt Haagkonventionen och att dessa handlingar i sig utgjorde krigsbrott^{25, 26}.

²⁴ Rättegångsprotokollet band 1 s. 84-92 och 216-218.

²⁵ LC art. 6 (b).

²⁶ Murphy 1990, s. 64.

2.2.3.2 Brott mot freden

Ett problem som skulle visa sig svårare att få löst skulle visa sig vara att få fast någon för brott mot freden²⁷ då detta var en av de nya bestämmelser som uppkom i och med Nürnbergtribunalen och dess förarbeten. Tribunalen nöjde sig med att hänvisa till LC där det stod att brott mot freden var olagligt och att det därmed var straffbart. Bland samtida och senare bedömare och kommentatorer har detta vållat stor diskussion och debatt. Redan försvaret gör en hänvisning till att Parispakten faktiskt inte tar upp något om domstolar eller individuellt ansvar. Detta låter sig dock inte IMT påverkas av: *"Such international agreements as the Pact of Paris have to deal with general principles of law, and not with administrative matters of procedure."*²⁸ Därmed blev också regeln om brott mot freden fastslagen.

2.2.3.3 Brott mot mänskligheten

I det som hänt i Tyskland, all förföljelse, Förintelsen och den allmänna förstörelsen av egna medborgare fanns det ett viktigt juridiskt problem. Så länge staten inte bröt mot sina egna regler så fick de enligt principen om folksuveränitet göra vad de vill inom sina egna gränser mot sina egna medborgare utan att någon främmande makt har någon legal grund till att intervensera. Därför infördes bestämmelsen om brott mot mänskligheten²⁹. I denna bestämmelse blir det än tydligare att det före LC inte fanns någon legal grund för att åtala och döma. Bestämmelsen kom till och vilar huvudsakligen på en rent moralisk grund, att det som gjordes var på alla sätt fel att det inte finns något som kan urskulda det. Inga hänvisningar till folksuveränitet eller liknande skulle heller kunna få aktörerna att gå fria.³⁰

²⁷ LC art. 6 (a).

²⁸ Rättegångsprotokollet band 22 s. 464.

²⁹ LC art 6 (c).

³⁰ Murphy 1990, s. 65.

2.2.3.4 Conspiracy

Den slutliga åtalspunkten, som dock inte fick en egen artikel, är den om förberedelse till någon av de övriga åtalspunkterna.³¹ USA argumenterade mycket för att denna åtalspunkt skulle tas in då de var rädda för att vissa i det absoluta toppskiktet av den tyska administrationen skulle klara sig undan med hänvisningar till att de inte personligen gjorde någonting utan att de hade delegerat ned allt faktiskt beslutstagande till underlydande, alternativt att de som Schacht³² enbart hade gjort kriget och de övriga brotten möjliga med den ekonomiska och militära upprustningen av Tyskland men att de saknade ansvar till det som hände vid fronten och i de ockuperade områdena.³³ Den andra anledningen var att de ville få en enklare situation för bevisbördan för de ledare som varit med tidigare men inte hela vägen till slutet och att då de ändå var ansvariga inte kunde placeras in under de tre huvudpunkterna. De amerikanska representanterna stötte dock på problem, både före och under rättegången. Representanterna som kom från länder med kontinentaleuropeisk rättstradition, Frankrike och Sovjetunionen, ansåg att systemet med att kunna dra någon som inte personligen hade gjort något inför rätta var helt felaktigt och att det inte kunde förekomma i en modern rättsstat. Det blev till slut istället en kompromiss, amerikanerna fick inte med conspiracy som en egen punkt men den ströks inte heller helt från LC. Bestämmelsen fick dock i slutändan ingen större betydelse då enbart åtta blev dömda för det, varav ingen blev dömd med conspiracy som enda grund.

2.2.4 Rättvis rättegång

Både EAC och IMT lade ned mycket energi och tillgångar för att försäkra sig om att det skulle bli en rättvis rättegång. De åtalade hade rätt till försvarare,³⁴ rätt till att få dokument och förhandlingar översatt till ett språk

³¹ Så kallad ”conspiracy” efter amerikansk rätt. Återfinns i LC art 6 (c) andra stycket.

³² Chef för den tyska riksbanken.

³³ Jämför Tribunalkonferensen *Minutes of Conference Session of July 16, 1945*.

³⁴ LC art. 16 (d).

han förstod,³⁵ och en rätt till att både kalla och hålla korsförhör med åklagarsidans vittnen.³⁶ Det fanns också ett krav på tribunalen att skyndsamt påbörja och avsluta rättegången,³⁷ det fanns också en begränsning för hela processen på ett år³⁸ som dock kunde förlängas vid behov. I rättegången skulle det inte heller finnas några formella krav på bevisning utan fri bevisföring och -värdering skulle gälla.³⁹ Rykten och lösa påståenden var dock inte gångbara i rättegångssalen, istället skulle alla dömas på grundval av undertecknade vittnesutsagor, vittnen som fanns på plats eller av dokument tagna från olika delar av den tyska stats- och krigsapparaten.⁴⁰ Tribunalen hade också ett krav på sig att redovisa sina domskäl.⁴¹ Till slut var det också ockupationsstaterna som skulle bära den ekonomiska bördan för processen och ta hela rättegångskostnaden.⁴²

Juristen och den före detta amerikanska krigsministerns Henry Stimson skrev 1947 att både IMT och LC gjorde stora ansträngningar för att försäkra sig om att processen skulle bli rättvis, han skriver att när det blev konflikter om rättigheter för åtalade mellan common law och kontinentaleuropeisk rätt så fick de åtalade rättigheterna från båda.⁴³ Stimson anser till slut att:

”The judgment of the Tribunal is thus, in its findings of guilt, beyond challenge. We may regret that some of the charges were not regarded as proven and some of the defendants not found clearly guilty. But we may take pride in the restraint of a tribunal which has so clearly insisted upon certain proof of guilt. It is far better that a Schacht should go free than that a judge should compromise his conscience.”⁴⁴

Den amerikanske åklagaren Jackson frågar retoriskt i sitt inledningsanförande vid processens öppning om vilka andra möjligheter de åtalade tror sig ha och som svar på kritiken om att rättegången är orättvis:

³⁵ LC art. 16 (c).

³⁶ LC art. 16 (e).

³⁷ LC art. 18.

³⁸ LA art. 7.

³⁹ LC art. 19.

⁴⁰ Rättegångsprotokollet band 2 s. 102.

⁴¹ LC art. 26.

⁴² LC art. 30.

⁴³ Stimson 1947, s. 186.

⁴⁴ Stimson 1947, s. 188.

”Could they expect us to make American custody a shelter for our enemies against the just wrath of our Allies? Did we spend American lives to capture them only to save them from punishment?”⁴⁵

2.2.5 Tillvaratagande av juridiska principer

2.2.5.1 Förbudet mot ex post facto-lagstiftning

Tyskland var före kriget och NSDAP:s maktövertagande medlem av ett stort antal internationella överenskommelser och som var att betrakta som folkrättsligt bindande på den internationella planen. Flera av dessa traktat bröts dock av Tyskland under 30- och 40-talen på sätt som inte var folkrättsligt korrekt.⁴⁶ Tyskland hade också undertecknat flera traktat som förbjöd aggressiva krig.⁴⁷

Chefredaktören till AJIL, George Finch, konstaterade 1947 att beslutet att döma för brott mot freden definitivt var ex post facto men säger också att tribunalen kort avvisar invändningarna från försvaret med en hänvisning till sin stadga och att den stipulerar att de handlingar som begåtts är ett brott mot freden.⁴⁸

Finch varnar också att fastän det genom Nürnbergtribunalen uppkommit ett personligt ansvar för de statstjänstemän som begår traktatsbrott, även när inte traktaten själv anger det, inte kan anses ge en preventiv verkan gällande framtida aggression:

”Fear of death has never deterred warriors in the past; it will not deter them in the future. A sanction which cannot be applied until hostilities are brought to a successful end and the personal offenders are in the custody of the victors is not one adapted to the prevention of war.”⁴⁹

⁴⁵ Rättegångsprotokollet band 2 s. 101.

⁴⁶ Ej kodifierad under uppsägningens tid, dock kodifierad senare genom Wienkonventionen om traktaträtten från 1969 (VCLT) art. 42.

⁴⁷ En uppräknning av vilka överenskommelser det gäller ges i Rättegångsprotokollet band 1 s. 84 f.

⁴⁸ Finch 1947, s. 34 ff.

⁴⁹ Finch 1947, s.35.

Den tysk-amerikanske juridikprofessorn Hans Kelsen kritiserar också tribunalen och EAC då han anser att LC är ett exempel på ex post facto-lagstiftning:

"There can be little doubt that the London Agreement provides individual punishment for acts which, at the time they were performed were not punishable, either under international or under any national law. The rule against retroactive legislation has certainly not been respected by the London Agreement."⁵⁰

Den före detta amerikanska krigsministerns Henry Stimson skrev 1947 också om ex post facto-lagstiftning. Han ansåg att kritiken mot tribunalen med ex post facto som motivering är felaktig. Istället:

"International law is not a body of authoritative codes or statutes; it is the gradual expression, case by case, of the moral judgments of the civilized world [...] We can understand the law of Nuremberg only if we see it for what it is - a great new case in the book of international law, and not a formal enforcement of codified statutes."⁵¹

Han beskriver att förr i tiden var det enbart en del av processen att förloraren i ett krig blev bestraffad, men att det dock inte var en sak för lagen i de aktuella staterna utan det bara var så, på samma sätt som det i tidig lag enbart var det berörda offrets familjs sak om de ville göra något med en mördare. Stimson pekar också på att staters interna lagar har utvecklats och att det därför inte är något anmärkningsvärt att de internationella lagarna också hade gjort det. Han tar också upp en förklaringsmodell för vad ex post facto egentligen innebär med "*[t]hat concept is based on the assumption that if the defendant had known that the proposed act was criminal he would have refrained from committing it*"⁵² och att det inte finns något som tyder på att de åtalade skulle känt sig begränsade av något sådant här, de skall ha varit fast övertygade om att begå handlingarna oavsett.⁵³

⁵⁰ Kelsen 1947, s. 164.

⁵¹ Stimson 1947, s. 180.

⁵² Stimson 1947, s. 183.

⁵³ Stimson 1947, s. 183.

2.2.5.2 Nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege

Ett genomgående tema i processen var att det inte kunde räknas som rättvisa att bryta mot en rättsstats principer som tribunalen tvingats till i vissa delar. Det är dock ett än större brott att låta brott av denna dignitet gå ostraffade på grund av en juridisk teknikalitet. Som ännu ett sätt att motivera sina beslut mot anklagelser om att de förstör juridikens och juristernas legitimitet genom att till viss del tumma på reglerna blir motargumentet att fråga vad det gjort för legitimiteten om de valt att inte döma. Tribunalen säger också att principen om nullum crimen sine lege inte är en begränsning av jurisdiktion utan en generell princip om rättvisa.⁵⁴

2.2.6 Suveränitet

Den åttonde maj 1945 kapitulerade OKW, högkvarteret för den tyska militärmakten. Den femte juni gick USA ut med en skrivelse till statsanställda med att Tyskland var slaget och att de allierade nu fick möjlighet att tvinga sin vilja på Tyskland. I denna bulletin skriver de att den tyska administrationen saknar möjlighet att ta hand om säkerheten inom landet och att de allierade ockupationsmakterna nu tog över ”[the] supreme authority”⁵⁵ över den tyska staten, krigsmakten och alla andra eventuella myndigheter. Denna deklaration var dock inte att anse som en annektion enligt samma bulletin. Den tyska staten kapitulerade dock formellt sett aldrig. Något som skulle få viss kritik senare som konsekvens.

Under rättegången skulle det komma upp vissa frågor om suveränitet och om IMT faktiskt hade någon jurisdiktion i Tyskland i allmänhet och mot de åtalade statsmännen i synnerhet. IMT påstod att deras jurisdiktion uppkom genom tyskarnas villkorlösa kapitulation till de allierade och att det innebar att tyskarna avsåg sig rätten till suveränitet och gav tillåtelse till segrarna

⁵⁴ Rättegångsprotokollet band 22 s. 462.

⁵⁵ The Department of State Bulletin s. 1051.

att göra vad de ville. Problemet kom då upp med att det enbart var den tyska militären som hade kapitulerat och det politiska beslutet aldrig hade kommit. Kritiken fick då som slutsats att då den tyska politiska staten aldrig hade kapitulerat så saknade de allierade jurisdiktion.

Tribunalen försvarade sig med att enbart hänvisa till LC art. 3 som angav att IMT inte hade tillåtelse att ta upp frågor om sin jurisdiktion utan att enbart konstatera att den fanns inskriven i sin stadga och att de genom att tumma på den regeln också riskerade sin egen existens.

Simons påstår att det är en allmänt vedertagen princip inom folkrätten att annektion av territorier är gällande så länge andra stater godkänner den, i detta fallet FN som det existerade vid den aktuella tidpunkten. En annektion ger alltså möjlighet för en stat att avgöra alla interna beslut med bindande effekt för den annekterade staten. Om det nu är en godkänd princip för en annektion så borde det inte bli några problem att använda den för en begränsad och temporär handling som den rena ockupation som de allierade utsatte Tyskland för. Därför skall invändningen om att de allierade formellt sett saknar möjlighet att skapa bindande regleringar för Tyskland avvisas.⁵⁶

2.2.7 Försvarets motargument

Försvarets inlämnade den 19 november 1945, endast fem dagar efter att processen i Nürnberg hade startat, en gemensam motion om att stadgan som processen grundade sig på var ett exempel på ex-post-factolagstiftning då den straffbelade en handling som inte var straffbar när den begicks, alltså ett brott mot principen *nullum crimen sine lege*. Det finns ingen artikel om straffbarhet i Parispakten. Istället konstateras det enbart att det är mot traktaterna att använda sig av krig som nationell policy, men inget om att de statsmän som påbörjar ett krig kan få någon påföljd.⁵⁷

⁵⁶ Simons 1990, s. 51.

⁵⁷ Rättegångsprotokollet Band 1 s. 168 - 170.

Försvaret går med på att den allmänna opinionen i världen tyder på att brott mot freden borde vara kriminaliserat, men att det fram till stadgans tillkomst inte fanns något som faktiskt sade att så skulle vara fallet. Detta blir då ett brott mot rättsstatstanken och går mot det som segrarmakterna ville uppnå. Hitler och hans regim bröt stundtals mot denna regel med kritik från jurister som följde, då skall väl inte segrarna göra samma sak?⁵⁸

Ytterligare kritik från försvarets gemensamma motion var att stadgan var skapad av segermakterna, att domarna och åklagarna var från segermakterna och att det därför finns en naturlig subjektivitet, *"It used to be until now the common legal conception that this should not be so; just as the United States of America; [...] always demanded that neutrals, or neutrals and representatives of all parties, should be called to the bench."*⁵⁹ Försvaret begärde att internationella lagkunniga skulle tillfrågas om legaliteten i att fullfölja rättegången och att den därför skulle skjutas upp och eventuellt ställas in, i vart fall tills frågan var avgjord.⁶⁰

2.2.7.1 Tribunalens svar

Tribunalen, kanske för att slippa en längre och obekväm diskussion, svarade kort redan två dagar efter att försvarets motion inkommit, att de avslög motionen till fullo med hänvisning till att motionen behandlade tribunalens jurisdiktion enligt artikel 3 i LC och att de därför inte fick ta upp den.⁶¹

Varför valde tribunalen att så kortfattat avvisa motionen? En enkel förklaring är att de kan ha varit oroliga för att de vid en närmare granskning inte skulle ha den juridiska grunden som de påstod sig ha. En annan förklaring kan vara så enkel att det faktiskt bara var att tribunalen följde LC och att om de tagit upp motionen till prövning och studerat kritiken närmre hade de brutit mot sina egna regler.

⁵⁸ Rättegångsprotokollet Band 1 s. 168 - 170.

⁵⁹ Rättegångsprotokollet Band 1 s. 170.

⁶⁰ Rättegångsprotokollet Band 1 s. 168 - 170.

⁶¹ Rättegångsprotokollet Band 2 s. 94

Följdfrågan blir då självklar, varför valde EAC att i LC ta med artikeln som förbjöd kritik mot densamma? En förklaring är att det redan från början, i vart fall från EAC:s sida, var självklart att de åtalade skulle dömas och att det inte skulle finnas några möjligheter att med hjälp av juridiska konstruktioner och principer göra de åtalade ansvarbefriade för sina handlingar. Av de 23 som åtalades begick en självmord, tolv dömdes till hängning, tre till livstids fängelse, fyra till fängelse mellan tio och tjugo år och tre frikändes.⁶² En annan syn på varför EAC valde att ta med artikeln om att tribunalens jurisdiktion inte fick kritiseras är frågan om det allmänna rättsmedvetandet och hur det hade reagerat om juridiken tog de åtalade under sitt beskydd. Torgny Segerstedt skrev 1946, året före han blev Sveriges första professor i sociologi, ett svar till Svensk Juristtidnings ansvarige utgivare där han beskriver sin syn på faran med att använda det allmänna rättsmedvetandet och tankar om vedergällning som en grund inom juridiken. Han skriver att om jurister börjar ta in hämnd som ett motiv för påföljdens bestämmelse finns det ingen logisk förklaring till varför inte mördare och andra förbrytare inte skulle kunna falla in under samma motivation. Det finns alltså en risk för att det blir ett sluttande plan i påföljdssystemet. Vidare skriver Segerstedt att det är minst lika farligt att använda det allmänna rättsmedvetandet som utgångspunkt då det finns problem både med att faktiskt utröna hur det ser ut samt att rättssystemet bör vara en föregångare inom moralen och inte enbart ta efter.⁶³ Han varnar också för att rättfärdiga handlingar med hänvisning till det allmänna rättsmedvetandet som moralprincip med: *"Vad veta vi om det allmänna tyska rättsmedvetandets inställning till koncentrationsläger?"*⁶⁴

⁶² Påföljderna finns i Bilaga A.

⁶³ Segerstedt 1946, s. 692 f.

⁶⁴ Segerstedt 1946, s. 694.

2.3 Efter Nürnbergprocessen

Nära efter huvudprocessens avslutande blev det flera andra tribunaler i Nürnberg, då med olika kategorier av tilltalade. Exempel på dessa är Doktorsprocessen där läkarna i de olika koncentrationslägren blev åtalade och dömda; och Domarprocessen där domare från diverse domstolar i Tyskland behandlades.⁶⁵

Alla de stora tankar och förhoppningar som fanns hos segrarmakterna att det nu inte skulle bli krig, och om det ändå blev det skulle angriparna kunna få ett kännbart straff genom den rationella rättens internationella hand fick inte så stort genomslag som de hade hoppats på, kanske med en enkel förklaring. Då en nation startar krig har de som regel en förhoppning och plan för att vinna och att det finns en risk för att hamna i en krigstribunal kan verka främmande för de statsmän som beordrar anfallet. Så länge staten vinner kriget den startade finns det ingen som kan tvinga på dem en tribunal, och därför kommer inte de som startade få några negativa konsekvenser av sitt anfall.

Det fanns en förhoppning om att reglerna och praxisen som kom fram genom IMT skulle visa sig starka nog att kunna skapa flera tribunaler, en ständig tribunal som kunde pröva alla krigsförbrytare vart i världen de än höll till. Så skulle inte bli fallet på lång tid, det dröjde ända till 2002 innan en permanent internationell brottsmålsdomstol grundlades. De tribunaler som varit dessförinnan var ad hoc-tribunaler som skapades för enskilda konflikter och som upplöstes när processen var över. Det finns dock kritik mot ICC och dess befogenheter. Till exempel jurisdiktionen är relativt kringskuren och finns enbart för medlemsstater, antingen genom territorium eller mot medborgare av medlemsstat eller genom att FN:s säkerhetsråd ger uppdrag att utreda.⁶⁶

⁶⁵ *Nuremberg Trials Project*, Harvard Law School Library.

⁶⁶ Rome Statute of the International Criminal Court art 12 - 13.

Nürnbergprocessen var också en viktig del av den avnazifieringsprocess som tog vid i åren efter krigsslutet och fram till det att de allierade såg sitt jobb som färdigt eller som ogenomförbart. Det var ett omfattande projekt som hade till avsikt att rensa ut nazisterna från statsmakten och administrationen och samtidigt få bort allt inflytande de hade haft under sina tolv år vid makten. Vissa framsteg fanns men den totala utrensningen som önskades skulle visa sig ogenomförbar då det inte gick att få bort alla tjänstemän som hade haft någon sorts position.⁶⁷

De allierades samarbete under processerna skulle också visa sig inte vara någon början till vänskapliga relationer mellan öst och väst då det inte många år senare skulle bli ansträngt mellan USA och Sovjetunionen och 1900-talets andra formgivande epok skulle få sin början i och med det kalla kriget.

⁶⁷ *Denazifiering*, Nationalencyklopedin

3 Analys

Nürnbergtribunalen återkommer ofta till tankar om den civiliserade världens rättssystem och rättskänsla. Om att det som gjordes i Tyskland och i de ockuperade områdena var ett så grovt brott mot allt det västlandet står för och att det aldrig gick att förlåta. Samtidigt inträffade både det andra världskriget och Nürnbergtribunalen under en period då det fortfarande inte verkade helt självklart att demokrati var den bästa vägen att gå. En stor del av världens länder saknade ett demokratiskt styrelsesätt och även en av segrarmakterna var ett land med minst sagt suspekt inställning till människoliv och rättsstatstankar. Därför får man väl som utomstående betraktare se det som en stor vinst för tankarna om att rule of law är vägen att gå att det faktiskt blev en rättegång och att den sköttes så bra som den gjorde, oavsett vilka problem som inträffade.

Att segrarmakterna under Londonkonferensen kom fram till hur LC skulle se ut och där valde att ta med den tredje artikeln, den om att domstolen och stadgan inte fick kritiseras tål också att tänkas på. Det kan alltid finnas anledning till att vilja kritisera en domstol eller en rättegångsprocedure för att uppnå målet om att ha en rättvis rättegång. Därför tycker jag att det är värt att kritisera vad som avgjordes på Londonkonferensen, men samtidigt förstå varför de gjorde det.

Vad kunde alternativet då varit? Jag tror inte att det fanns ens en möjlighet för de åtalade som dömdes att komma undan. Deras öde var bestämt i och med att de föll i de allierades händer. Det mest troliga, både om man ser till den allmänna känslan hos segrarna, rapporterna från vad som hände andra tyskar som var i de allierades ockupationsområden och tankarna på vad de åtalade hade beordrat, fanns det ingen möjlighet för att de skulle släppas fria. Det enda alternativet hade varit att göra som britterna föreslog och som hade varit ännu en upprepning av segrarrättvisan från tidigare krig och det hade varit en summarisk avrättning utan någon möjlighet till vare sig

frikännande eller argumentation för sin sak. Det negativa får tas med det positiva, i alla fall från de åtalades synvinkel. Av de 22 som togs fast och dömdes var det ändå tio som kom undan med livet i behåll, för dem måste det varit en stor fördel att det var en rättegång, oavsett kritiken mot det juridiska, då de fick ytterligare tid i livet.

Tribunalen, i alla fall om man får tro den amerikanske åklagaren och representanten i stadgearbetet Robert Jackson, verkar ha gjort så mycket som kunde krävas av dem när det gäller försöken till att få till en så rättvis rättegång som var möjligt i det allmänna klimatet direkt efter krigsslutet i Europa.

Eftersom jag har valt en värdenihilistisk tolkningsgrund skall jag skriva den analysen också här. För att ta ett sådant grepp på Nürnbergprocessen blir till viss del krångligt. Domstolen har själv valt att inte motivera sig mycket utöver att rent hänvisa till LC. Det kan ha flera anledningar, den enklare är väl att de visste att det skulle skapa en stor debatt med tillhörande svårigheter att argumentera mot alla de argument som gavs för att det som de försökte processa om var fel. Ett annat är att det hade varit omständligt och att det hade tagit viktiga rättegångsdagar i anspråk att argumentera mot och då de arbetade under en viss tidspress fick de helt enkelt lägga vissa saker åt sidan för att hela projektet skulle kunna slutföras i tid.

En annan värdenihilistisk synvinkel är att allt tal om moral som fanns både under rättegången och i de förberedande konferenserna inte är något man skall ta fasta vid då moral är något personligt alternativt icke-existerande och inte bör få någon betydelse utöver ens egna handlingar. Det blir alltså i praktiken ett konstaterande om att hänvisningar till moral och liknande när det gäller exempelvis brott mot mänskligheten är felaktig. De övriga brotten som hänvisar till faktiska texter och överenskommelser går inte att angripa på samma sätt. Att acceptera att en text existerar, i det här fallet LC, är inte ett uttryck för en moralisk ståndpunkt. Inte heller att tillämpa dessa texter borde vara några problem. Överenskommelsernas uppkomst går däremot att

kritisera. Att det i mellankrigstidens Europa fanns en krigströtthet är inte svårt att förstå, att det då kom tankar om att det skulle vara objektivt sett fel med krig är inte heller ett stort steg att ta. Problemet är bara att det inte med en värdenihilistisk syn går att bevisa att krig är objektivt sett fel, varken på ett mänskligt eller personligt plan. Det har alltid funnits de som tjänat på att det varit krig i världen, exempelvis försvarsindustrin i världen som tjänade stora summor på allt materiel som såldes eller USA som under stora delar av kalla kriget kunde känna sig tillfreds och använda all den goodwill som fanns som resultat av ”att ha räddat Europa från nazismen” och framstå som västvärldens och demokratins beskyddare.

På ett mer personligt plan måste det hos både tribunalen och skaparna av LC funnits en viss glädje över att få vara en del av en ny världsordning, att få skapa ny rätt som kommer bli bindande för människor relativt snart med alla resurser som deras stater ville ge dem, att som jurister (vilket många av dem, dock inte alla, var) få visa att juridiken också kan behövas vid ett så här viktigt skede i historien. Det måste samtidigt funnits godhetstankar. Att de stod för lagens bokstav och en rationell syn på världen i en tid av barbari, hat och godtycklighet måste också gjort mycket för självkänslan.

Vad hade då realistiskt sett kunnat göras annorlunda? Att gå in för värdenihilismen hade kunnat innebära att man inte hade tillåtit de drag av moral som fanns i LC och därmed fått förkasta argumenten om brott mot mänskligheten. Detta kunde ha fått till följd att LC inte hade blivit godtagen av segrarmakterna med argument om att de omöjligt kunde låta dylika brott gå ostraffade. Om då juristkåren vägrat, med hänvisning till värdenihilistiska principer, att skriva en stadga som förbjöd detta hade troligtvis följden istället blivit en politisk lösning med summarisk avrättning. Det andra alternativet är att de jurister som vägrade enbart blivit utbytta mot andra, även då mot kanske officerare som saknade tron om att det existerar värden alternativt var mer villiga att göra som deras överordnande krävde.

Betydelsen av moralen kan också ha varit en stor anledning till att värdenihilismen hade fått utså mycket kritik. I det landet som man nyligen hade slagits och sen segrat över hade det under de senaste åren enligt de flesta begåtts oförsvarliga handlingar. Att komma dragandes med en filosofisk teori som sade att moral inte är något absolut utan att alla moralföreställningar beror på samhället vi lever i hade inte fallit i god jord. Det leder i sin förlängning till att man egentligen inte kan kritisera det som Tyskland och nationalsocialisterna gjorde då de på något sätt ändå var en accepterad form av maktutövning i sitt samhälle. Att man inte skulle kunna kritisera nationalsocialismen och Tyskland för det de gjort skulle nog vara en omöjlighet, inte minst med tanke på den avnazifieringsprocess som utspelade sig under efterkrigsåren. Om inte annat för att man skulle kunna hänga upp kritiken på en viss ideologi eller filosofisk inriktning, i detta fall demokrati och naturrätt, för att på så sätt legitimera sina handlingar.

Hade det då fått någon betydelse, egentligen, om efterkrigsockupationen av Tyskland inte hade gått att moraliskt legitimera? De två största och starkaste ockupationsmakterna hade av var sin anledning inte något större behov av att tänka på detaljfrågor. I öst fanns Sovjetunionen, ett land utan någon större publik opinion men med ett stort hat mot Tyskland och tyskarna för att ha invaderat och plundrat stora delar av de befolkningsmässigt och ekonomiskt viktiga delarna av Sovjetunionen. I väst fanns ett land där den publika opinionen däremot spelade stor roll, USA. Enorma och landsomfattande protester mot både legitimiteten och behovet av ett krig skulle ett par decennier senare sätta stopp för dess intervention i en annan konflikt, Vietnamkriget. Hade då Tyskland kunnat bli nytt Vietnam? Nej, jag tror inte det. Kampviljan i Tyskland var bruten, det hade funnits försök till att starta gerillaförband⁶⁸ liknande Viet Cong, men det saknades något bredare folkligt stöd för att dessa organisationer skulle kunna fortleva. Utan fientlig gerilla som tog livet av soldater och allmänt spred förödelse och bidrog till en "förråing" av konflikten har i alla fall jag svårt att tro att kritiken mot Vietnam hade blivit så massiv som den blev. I Tyskland fanns

⁶⁸ *Werwolf*, Nationalencyklopedin.

det inget liknande, många tyskar var nog bara glada över att ha sluppit nationalsocialismen och kriget och hade inget större behov av att avvisa ockupanterna.

Därför tror jag inte heller att det hade blivit några större problem för USA om det hade använts argument om värdenihilism och ickeexistensen av moral i Ockupationstyskland.

Jag tror att det hade varit med största möda och stor svårighet som någon hade kunnat få in värdenihilismen i själva processen. Många ansåg troligtvis att rättegången var långt viktigare än juridiska spetsfundigheter och konstruktioner och att diskussioner om olika tankeskolor fick lämnas därhän. Att det ens blev en rättegång i lagens tecken får man som utomstående betraktare se som en stor seger. Det hade skapats en lag (med förbehåll för all kritik denna stadga fick). Lagen tillämpades i en rättegångsmiljö av olika lagkunniga. Alla som blev åtalade blev inte dömda, bara det tyder på att det faktiskt gjordes en individuell bedömning och att det fanns försök till att hålla rättegången rättvis.

4 Slutsats

Jag får väl hålla med tribunalen i att de hade ett svårt arbete, på kort tid skulle de hålla process mot 22 högprofilerade stats- och militärmän när hela världens ögon var riktade mot dem. De skulle tillämpa ett helt nytt rättsområde där det fanns väldigt mycket oklarheter om vad som faktiskt gällde samtidigt som de skulle ta all kritik som de kunde få, vilket håll de än kunde få det ifrån. Om de hade varit för förlåtande och utdömt låga påföljder hade processen förlorat all sin legitimitet och de hade alla blivit anklagade för att gå nationalsocialismens ärenden. Om de varit för hårda hade de fått kritik om att de enbart hade processen för att juridiskt legitimera sin redan bestämda bestraffning och att processen hade varit en fars, ett spel för gallerierna. Det hade också kunnat bli att om det saknades trovärdighet för att tribunalerna skulle stå för en viss rättssäkerhet och rättvisa hade hela processen med att få tillbaka Tyskland på den demokratiska vägen kunnat grusas och det tyska folket vänt sig mot sina ockupanter som i deras ögon inte stod för något gott utan enbart kommit för att förgöra dem. Dessutom, om allt hade gått fel och processen hade blivit ett misslyckande hade trovärdigheten som folkrätten hade, försvunnit och det hade blivit än otroligare att världen hade kunnat få den permanenta krigstribunalen som nu skapats i Haag.

Mina slutord är att jag anser att tribunalen gjorde ett, efter omständigheterna, gott arbete men att det samtidigt finns rum för förbättring. En debatt är bra för att utveckla mänsklighetens totala kunskap och även en möjlighet att ställa argument mot varandra för att var och en efter förmåga skall finna de bästa argumenten.

Bilaga A - London Agreement of August 8th 1945

AGREEMENT by the Government of the UNITED STATES OF AMERICA, the Provisional Government of the FRENCH REPUBLIC, the Government of the UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND and the Government of the UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS for the Prosecution and Punishment of the MAJOR WAR CRIMINALS of the EUROPEAN AXIS

WHEREAS the United Nations have from time to time made declarations of their intention that War Criminals shall be brought to justice;

AND WHEREAS the Moscow Declaration of the 30th October 1943 on German atrocities in Occupied Europe stated that those German Officers and men and members of the Nazi Party who have been responsible for or have taken a consenting part in atrocities and crimes will be sent back to the countries in which their abominable deeds were done in order that they may be judged and punished according to the laws of these liberated countries and of the free Governments that will be created therein;

AND WHEREAS this Declaration was stated to be without prejudice to the case of major criminals whose offenses have no particular geographical location and who will be punished by the joint decision of the Governments of the Allies;

NOW THEREFORE the Government of the United States of America, the Provisional Government of the French Republic, the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics (hereinafter called "the Signatories") acting in the interests of all the United Nations and by their representatives duly authorized thereto have concluded this Agreement.

Article 1.

There shall be established after consultation with the Control Council for Germany an International Military Tribunal for the trial of war criminals whose offenses have no particular geographical location whether they be accused individually or in their capacity as members of the organizations or groups or in both capacities.

Article 2.

The constitution, jurisdiction and functions of the International Military Tribunal shall be those set in the Charter annexed to this Agreement, which Charter shall form an integral part of this Agreement.

Article 3.

Each of the Signatories shall take the necessary steps to make available for the investigation of the charges and trial the major war criminals detained by them who are to be tried by the International Military Tribunal. The Signatories shall also use their best endeavors to make available for investigation of the charges against and the trial before the International Military Tribunal such of the major war criminals as are not in the territories of any of the Signatories.

Article 4.

Nothing in this Agreement shall prejudice the provisions established by the Moscow Declaration concerning the return of war criminals to the countries where they committed their crimes.

Article 5.

Any Government of the United Nations may adhere to this Agreement by notice given through the diplomatic channel to the Government of the United Kingdom, who shall inform the other signatory and adhering Governments of each such adherence.

Article 6.

Nothing in this Agreement shall prejudice the jurisdiction or the powers of any national or occupation court established or to be established in any allied territory or in Germany for the trial of war criminals.

Article 7.

This Agreement shall come into force on the day of signature and shall remain in force for the period of one year and shall continue thereafter, subject to the right of any Signatory to give, through the diplomatic channel, one month's notice of intention to terminate it. Such termination shall not prejudice any proceedings already taken or any findings already made in pursuance of this Agreement.

Bilaga B - London Charter

CONSTITUTION OF THE INTERNATIONAL MILITARY TRIBUNAL

Article 1.

In pursuance of the Agreement signed on the 8th day of August 1945 by the Government of the United States of America, the Provisional Government of the French Republic, the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics, there shall be established an International Military Tribunal (hereinafter called "the Tribunal") for the just and prompt trial and punishment of the major war criminals of the European Axis.

Article 2.

The Tribunal shall consist of four members, each with an alternate. One member and one alternate shall be appointed by each of the Signatories. The alternates shall, so far as they are able, be present at all sessions of the Tribunal. In case of illness of any member of the Tribunal or his incapacity for some other reason to fulfill his functions, his alternate shall take his place.

Article 3.

Neither the Tribunal, its members nor their alternates can be challenged by the prosecution, or by the Defendants or their Counsel. Each Signatory may replace its members of the Tribunal or his alternate for reasons of health or for other good reasons, except that no replacement may take place during a Trial, other than by an alternate.

Article 4

(a) The presence of all four members of the Tribunal or the alternate for any absent member shall be necessary to constitute the quorum.

(b) The members of the Tribunal shall, before any trial begins, agree among themselves upon the selection from their number of a President, and the President shall hold office during the trial, or as may otherwise be agreed by a vote of not less than three members. The principle of rotation of presidency for successive trials is agreed. If, however, a session of the Tribunal takes place on the territory of one of the four Signatories, the representative of that Signatory on the Tribunal shall preside.

(c) Save as aforesaid the Tribunal shall take decisions by a majority vote and in case the votes are evenly divided, the vote of the President shall be decisive: provided always that convictions and sentences shall only be imposed by affirmative votes of at least three members of the Tribunal.

Article 5.

In case of need and depending on the number of the matters to be tried, other Tribunals may be set up; and the establishment, functions, and

procedure of each Tribunal shall be identical, and shall be governed by this Charter.

II. JURISDICTION AND GENERAL PRINCIPLES

Article 6.

The Tribunal established by the Agreement referred to in Article 1 hereof for the trial and punishment of the major war criminals of the European Axis countries shall have the power to try and punish persons who, acting in the interests of the European Axis countries, whether as individuals or as members of organizations, committed any of the following crimes.

The following acts, or any of them, are crimes coming within the jurisdiction of the Tribunal for which there shall be individual responsibility:

(a) CRIMES AGAINST PEACE: namely, planning, preparation, initiation or waging of a war of aggression, or a war in violation of international treaties, agreements or assurances, or participation in a common plan or conspiracy for the accomplishment of any of the foregoing;

(b) WAR CRIMES: namely, violations of the laws or customs of war. Such violations shall include, but not be limited to, murder, ill-treatment or deportation to slave labor or for any other purpose of civilian population of or in occupied territory, murder or ill-treatment of prisoners of war or persons on the seas, killing of hostages, plunder of public or private property, wanton destruction of cities, towns or villages, or devastation not justified by military necessity;

(c) CRIMES AGAINST HUMANITY: namely, murder, extermination, enslavement, deportation, and other inhumane acts committed against any civilian population, before or during the war; or persecutions on political, racial or religious grounds in execution of or in connection with any crime within the jurisdiction of the Tribunal, whether or not in violation of the domestic law of the country where perpetrated. Leaders, organizers, instigators and accomplices participating in the formulation or execution of a common plan or conspiracy to commit any of the foregoing crimes are responsible for all acts performed by any persons in execution of such plan.

Article 7.

The official position of defendants, whether as Heads of State or responsible officials in Government Departments, shall not be considered as freeing them from responsibility or mitigating punishment.

Article 8.

The fact that the Defendant acted pursuant to order of his Government or of a superior shall not free him from responsibility, but may be considered in mitigation of punishment if the Tribunal determines that justice so requires.

Article 9.

At the trial of any individual member of any group or organization the Tribunal may declare (in connection with any act of which the individual may be convicted) that the group or organization of which the individual was a member was a criminal organization.

After the receipt of the Indictment the Tribunal shall give such notice as it thinks fit that the prosecution intends to ask the Tribunal to make such declaration and any member of the organization will be entitled to apply to the Tribunal for leave to be heard by the Tribunal upon the question of the criminal character of the organization. The Tribunal shall have power to allow or reject the application. If the application is allowed, the Tribunal may direct in what manner the applicants shall be represented and heard.

Article 10.

In cases where a group or organization is declared criminal by the Tribunal, the competent national authority of any Signatory shall have the right to bring individual to trial for membership therein before national, military or occupation courts. In any such case the criminal nature of the group or organization is considered proved and shall not be questioned.

Article 11.

Any person convicted by the Tribunal may be charged before a national, military or occupation court, referred to in Article 10 of this Charter, with a crime other than of membership in a criminal group or organization and such court may, after convicting him, impose upon him punishment independent of and additional to the punishment imposed by the Tribunal for participation in the criminal activities of such group or organization.

Article 12.

The Tribunal shall have the right to take proceedings against a person charged with crimes set out in Article 6 of this Charter in his absence, if he has not been found or if the Tribunal, for any reason, finds it necessary, in the interests of justice, to conduct the hearing in his absence.

Article 13.

The Tribunal shall draw up rules for its procedure. These rules shall not be inconsistent with the provisions of this Charter.

III. COMMITTEE FOR THE INVESTIGATION AND PROSECUTION OF MAJOR WAR CRIMINALS

Article 14.

Each Signatory shall appoint a Chief Prosecutor for the investigation of the charges against and the prosecution of major war criminals.

The Chief Prosecutors shall act as a committee for the following purposes:

- (a) to agree upon a plan of the individual work of each of the Chief Prosecutors and his staff,
- (b) to settle the final designation of major war criminals to be tried by the Tribunal,

- (c) to approve the Indictment and the documents to be submitted therewith,
- (d) to lodge the Indictment and the accompany documents with the Tribunal,
- (e) to draw up and recommend to the Tribunal for its approval draft rules of procedure, contemplated by Article 13 of this Charter. The Tribunal shall have the power to accept, with or without amendments, or to reject, the rules so recommended.

The Committee shall act in all the above matters by a majority vote and shall appoint a Chairman as may be convenient and in accordance with the principle of rotation: provided that if there is an equal division of vote concerning the designation of a Defendant to be tried by the Tribunal, or the crimes with which he shall be charged, that proposal will be adopted which was made by the party which proposed that the particular Defendant be tried, or the particular charges be preferred against him.

Article 15.

The Chief Prosecutors shall individually, and acting in collaboration with one another, also undertake the following duties:

- (a) investigation, collection and production before or at the Trial of all necessary evidence,
- (b) the preparation of the Indictment for approval by the Committee in accordance with paragraph (c) of Article 14 hereof,
- (c) the preliminary examination of all necessary witnesses and of all Defendants,
- (d) to act as prosecutor at the Trial,
- (e) to appoint representatives to carry out such duties as may be assigned them,
- (f) to undertake such other matters as may appear necessary to them for the purposes of the preparation for and conduct of the Trial.

It is understood that no witness or Defendant detained by the Signatory shall be taken out of the possession of that Signatory without its assent.

IV. FAIR TRIAL FOR DEFENDANTS

Article 16.

In order to ensure fair trial for the Defendants, the following procedure shall be followed:

- (a) The Indictment shall include full particulars specifying in detail the charges against the Defendants. A copy of the Indictment and of all the documents lodged with the Indictment, translated into a language which he understands, shall be furnished to the Defendant at reasonable time before the Trial.
- (b) During any preliminary examination or trial of a Defendant he will have the right to give any explanation relevant to the charges made against him.
- (c) A preliminary examination of a Defendant and his Trial shall be conducted in, or translated into, a language which the Defendant understands.
- (d) A Defendant shall have the right to conduct his own defense before the Tribunal or to have the assistance of Counsel.

(e) A Defendant shall have the right through himself or through his Counsel to present evidence at the Trial in support of his defense, and to cross-examine any witness called by the Prosecution.

V. POWERS OF THE TRIBUNAL AND CONDUCT OF THE TRIAL

Article 17.

The Tribunal shall have the power

- (a) to summon witnesses to the Trial and to require their attendance and testimony and to put questions to them
- (b) to interrogate any Defendant,
- (c) to require the production of documents and other evidentiary material,
- (d) to administer oaths to witnesses,
- (e) to appoint officers for the carrying out of any task designated by the Tribunal including the power to have evidence taken on commission.

Article 18.

The Tribunal shall

- (a) confine the Trial strictly to an expeditious hearing of the cases raised by the charges,
- (b) take strict measures to prevent any action which will cause reasonable delay, and rule out irrelevant issues and statements of any kind whatsoever,
- (c) deal summarily with any contumacy, imposing appropriate punishment, including exclusion of any Defendant or his Counsel from some or all further proceedings, but without prejudice to the determination of the charges.

Article 19.

The Tribunal shall not be bound by technical rules of evidence. It shall adopt and apply to the greatest possible extent expeditious and nontechnical procedure, and shall admit any evidence which it deems to be of probative value.

Article 20.

The Tribunal may require to be informed of the nature of any evidence before it is entered so that it may rule upon the relevance thereof.

Article 21.

The Tribunal shall not require proof of facts of common knowledge but shall take judicial notice thereof. It shall also take judicial notice of official governmental documents and reports of the United Nations, including the acts and documents of the committees set up in the various allied countries for the investigation of war crimes, and of records and findings of military or other Tribunals of any of the United Nations.

Article 22.

The permanent seat of the Tribunal shall be in Berlin. The first meetings of the members of the Tribunal and of the Chief Prosecutors shall be held at Berlin in a place to be designated by the Control Council for Germany. The

first trial shall be held at Nuremberg, and any subsequent trials shall be held at such places as the Tribunal may decide.

Article 23.

One or more of the Chief Prosecutors may take part in the prosecution at each Trial. The function of any Chief Prosecutor may be discharged by him personally, or by any person or persons authorized by him.

The function of Counsel for a Defendant may be discharged at the Defendant's request by any Counsel professionally qualified to conduct cases before the Courts of his own country, or by any other person who may be specially authorized thereto by the Tribunal.

Article 24.

The proceedings at the Trial shall take the following course:

- (a) The Indictment shall be read in court.
- (b) The Tribunal shall ask each Defendant whether he pleads "guilty" or "not guilty."
- (c) The prosecution shall make an opening statement.
- (d) The Tribunal shall ask the prosecution and the defense what evidence (if any) they wish to submit to the Tribunal, and the Tribunal shall rule upon the admissibility of any such evidence.
- (e) The witnesses for the Prosecution shall be examined and after that the witnesses for the Defense. Thereafter such rebutting evidence as may be held by the Tribunal to be admissible shall be called by either the Prosecution or the Defense.
- (f) The Tribunal may put any question to any witness and to any defendant, at any time.
- (g) The Prosecution and the Defense shall interrogate and may cross-examine any witnesses and any Defendant who gives testimony.
- (h) The Defense shall address the court.
- (i) The Prosecution shall address the court.
- (j) Each Defendant may make a statement to the Tribunal.
- (k) The Tribunal shall deliver judgment and pronounce sentence.

Article 25.

All official documents shall be produced, and all court proceedings conducted, in English, French and Russian, and in the language of the Defendant. So much of the record and of the proceedings may also be translated into the language of any country in which the Tribunal is sitting, as the Tribunal is sitting, as the Tribunal considers desirable in the interests of the justice and public opinion.

VI. JUDGMENT AND SENTENCE

Article 26.

The judgment of the Tribunal as to the guilt or the innocence of any Defendant shall give the reasons on which it is based, and shall be final and not subject to review.

Article 27.

The Tribunal shall have the right to impose upon a Defendant, on conviction, death or such other punishment as shall be determined by it to be just.

Article 28.

In addition to any punishment imposed by it, the Tribunal shall have the right to deprive the convicted person of any stolen property and order its delivery to the Control Council for Germany.

Article 29.

In case of guilt, sentences shall be carried out in accordance with the orders of the Control Council for Germany, which may at any time reduce or otherwise alter the sentences, but may not increase the severity thereof. If the Control Council for Germany, after any Defendant has been convicted and sentenced, discovers fresh evidence which, in its opinion, would found a fresh charge against him, the Council shall report accordingly to the Committee established under Article 14 hereof, for such action as they may consider proper, having regard to the interests of justice.

VII. EXPENSES

Article 30.

The expenses of the Tribunal and of the Trials, shall be charged by the Signatories against the funds allotted for maintenance of the Control Council of Germany.
Bilaga C

Bilaga C - Påföljder

The PRESIDENT: In accordance with Article 27 of the Charter, the International Military Tribunal will now pronounce the sentences on the defendants convicted on this Indictment.

- Defendant Hermann Wilhelm Goering, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the International Military Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Rudolf Hess, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to imprisonment for life.
- Defendant Joachim von Ribbentrop, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Wilhelm Keitel, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Ernst Kaltenbrunner, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Alfred Rosenberg, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Hans Frank, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Wilhelm Frick, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Julius Streicher, on the count of the Indictment on which you have been convicted, The Tribunal sentences you to death by hanging.

- Defendant Walther Funk, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences You to imprisonment for life
- Defendant Karl Doenitz, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to ten years imprisonment.
- Defendant Erich Raeder, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to imprisonment for life.
- Defendant Baldur von Schirach, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to twenty years imprisonment.
- Defendant Fritz Sauckel, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Alfred Jodl, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Arthur Seyss-Inquart, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to death by hanging.
- Defendant Albert Speer, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to twenty years imprisonment.
- Defendant Konstantin von Neurath, on the counts of the Indictment on which you have been convicted, the Tribunal sentences you to fifteen years imprisonment.
- The Tribunal sentences the Defendant Martin Bormann, on the counts of the Indictment on which he has been convicted, to death by hanging.

Käll- och litteraturförteckning

4.1.1 Tryckta källor

Internationella fördrag:

Constitution of the International Military Tribunal

London Agreement of August 8th 1945

Rome Statute of the International Criminal Court

Offentligt tryck:

Department of State Bulletin Vol. 12 No. 311, Washington D.C. USA 1945

German War Trials - Report of Proceedings before the Supreme Court in
Leipzig - Presented to Parliament by Command of His Majesty, London,
Storbritannien 1921

Rättsfall:

Trial of the Major War Criminals before the International Military Tribunal
– Official text in the English Language, Nürnberg, Tyskland 1947

4.1.2 Litteratur

Finch, George A., “The Nuremberg Trial and International Law”. I:
American Journal of International Law Lancaster, USA 1947

Ginsburgs, George: “The Nuremberg Trial: Background” I: *The Nuremberg
Trial and International Law* (red.: Ginsburgs, George & Kudriavtsev,
Vladimir N.), Dordrecht, Nederländerna 1990

Gross, Leo: "The Punishment of War Criminals: The Nuremberg Trial". I: *Leo Gross Selected Essays on International Law and Organization*, Dordrecht/Boston/London 1993

Kelsen, Hans: "Will the Judgment in the Nuremberg Trial Constitute a Precedent in International Law?". I: *The International Law Quarterly* London, Storbritannien 1947

Murphy, John F.: "Norms of criminal procedure at the international military tribunal". I: *The Nuremberg Trial and International Law (red.: Ginsburgs, George & Kudriavtsev, Vladimir N.)*, Dordrecht, Nederländerna 1990

Segerstedt, Torgny: "Ett brevsvär" I: *Svensk Juristtidning*, Stockholm 1946

Simons, William B.: "The Jurisdictional Bases of the International Military Tribunal at Nuremberg". I: *The Nuremberg Trial and International Law (red.: Ginsburgs, George & Kudriavtsev, Vladimir N.)*, Dordrecht, Nederländerna 1990

Stimson, Henry L.: "The Nuremberg Trials: Landmark in Law". I: *Foreign Affairs* New York, USA 1946-1947

4.1.3 Elektroniska källor

The International Military Tribunal for Germany, The Avalon Project, hämtad den 21 december 2013 från http://avalon.law.yale.edu/subject_menus/imt.asp

Reports of Robert H. Jackson, U.S. Representative to the International Conference on Military Trials, London 1945, The Avalon Project, hämtad den 18 december 2013 från <http://avalon.law.yale.edu/imt/jack02.asp>

Nuremberg Trials Project, Harvard Law School Library, hämtad den 24 januari 2014 från:

http://nuremberg.law.harvard.edu/php/docs_swi.php?DI=1&text=nur_13tr

Denazifiering, Nationalencyklopedin, hämtad den 24 januari 2014 från:

<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/denazifiering>

Nullum crimen sine lege, Nationalencyklopedin, hämtad den 24 januari 2014 från: <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/nullum-crimen-sine-lege>

Werwolf, Nationalencyklopedin, hämtad den 20 december 2013 från:

<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/werwolf>

Vilhelm II, Nationalencyklopedin, hämtad den 24 januari 2014 från:

<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/vilhelm-ii/343123>

Värdenihilism, Nationalencyklopedin, hämtad den 20 december 2013 från:

<http://www.ne.se/lang/v%C3%A4rdenihilism>